

"Luterans i catòlics han de deixar-se transformar contínuament entre ells"

Dm, 21/11/2017 per Catalunya Religió

(Cristianisme al Segle XXI) A la casa d'espiritualitat Sant Felip Neri de Barcelona, aquest cap de setmana, i amb més de mig centenar llarg d'assistents, s'ha celebrat el congrés "La Reforma, repte constant de les esglésies". Una jornada de dos dies organitzat per quatre entitats com l'Associació UNESCO per al Diàleg Interreligiós, el Centre Ecumènic de Catalunya, l'Església Evangèlica de Catalunya i Cristianisme al Segle XXI, associació per a la qual la trobada corresponia al seu desè congrés bianual.

La sessió de divendres començà amb una pregària entre silencis i música de Bach, seguida per les paraules de benvinguda de **Jaume Botey**, que volgué enquadrar els objectius d'un Congrés encarat al futur, ja que s'havia començat a reflexionar sobre la història, el passat i les conseqüències reforma luterana des de la Universitat Catalana d'Estiu del 2016 i durant les sessions d'Espai Obert del curs passat. Es tractaria de respondre quina paraula podem dir les comunitats de creients sobre Déu en un món que ja no necessita de cap divinitat i quin missatge podem oferir al món del dolor, dels exclosos, dels marginats i dels indigents. Partint d'algunes recerques espirituals orientals, avui de moda, i d'alguns punts d'arribada de Luter com ara la llibertat de consciència, plantejà què ens demanaria avui Luter i si un accés totalment dessacralitzat a l'espiritualitat pot dur-nos a la dimensió absoluta.

Tot seguit, **Enric Vendrell**, Director General d'Afers Religiosos, que va voler assistir a algunes sessions, volgué fer referència al moment atziac que viu Catalunya amb l'aplicació de l'article 155 de la Constitució, amb un govern cessat, la meitat del qual és a la presó i l'altra a l'exili, i es referí a unes declaracions del president Puigdemont instant les entitats catalanes a seguir en les seves activitats contra la demolició del nostre sistema de relacions. Felicità, doncs, que quatre entitats catalanes es proposessin dedicar un dia i mig de reflexió sobre la futura i

necessària reforma de les esglésies.

A continuació començà el primer debat interreligiós sobre les paraules que Luter diria als cristians d'avui. Hi participaren **Joan Botam** del Centre Ecumènic de Catalunya, **Marta López Ballalta**, de l'Església Evangèlica de Catalunya, i **Maria Rosa Ocaña**, de l'Església ortodoxa catalana (Patriarcat de Sèrbia). Cadascun d'ells va fer una breu dissertació, començant el pare Joan Botam. Referint-se a la pròpia biografia, arribà a entendre la bondat de la Reforma per poder assegurar avui que ningú no és posseïdor de la veritat; després d'exposar altres punts entorn de la mateixa, volgué formular, des de la perspectiva del frare mendicant dels eremites de Sant Agustí, algunes preguntes com les següents: com entenem avui els valors evangèlics? O bé, com responem a la mirada de Déu des de l'esperança de futur?

La pastora Marta López relligà el seu discurs a Dietrich Bonhoeffer, que predicava que calia viure l'Evangeli en un món sense Déu, explicà com el cristianisme s'ha anat convertint des d'una causa de bojos en una amenaça social —ja que amb les seves exigències morals pertorba determinades seguretats de la societat—, lamentà la manca de diàleg de les esglésies amb la postmodernitat, assegurà que els joves poden ser no practicants però no paren quiets a favor de causes que els interessin i adduí que avui calia invertir l'ordre de *l'ora et labora per labora el ora*, perquè, si treballes com cal, ja se't donarà l'oració.

M. Rosa Ocaña, des de la creença ortodoxa, situà el fenomen de Luter després de 1500 anys de creença cristiana, tot afirmant que, des de la seva Església oriental —que fou on s'inicià i progressà la creença en Jesús—, havia de mirar el passat, amb la riquesa dels pares apostòlics, d'una banda, i, de l'altra, amb l'acceptació només dels set primers concilis ecumènics a causa dels cismes de Foci i Cerulari, tot i compartir el credo nicenoconstantinopolità. Tanmateix, en temps de Luter, l'Església ortodoxa a l'Orient, sota els turcs, sofria una dura repressió i lluitava per la supervivència. Explicà també la seva implantació a Catalunya, la connexió de l'església ortodoxa amb l'església sofrent de zones de persecució així com la seva tasca d'acollida de refugiats i també el refluoriment de la fe, sobretot entre els joves, en zones que han patit persecució. El debat que aquestes dissertacions van obrir, durà fins a les 9 tocadetes!

Pel dissabte, després de la consuetada pregària, estava programat un dels plats forts del Congrés. És sabut que, el 2013, la Federació Luterana Mundial (FLM) i el Pontifici Consell per a la Promoció de la Unitat dels Cristians (PCPUC) coeditaren el document *Del conflicte a la comunió* (editat en castellà per Sal Terrae: Santander, 2013) en Commemoració conjunta Luterano- Catòlico Romana de la Reforma per al 2017. L'esmentada Comissió sobre la unitat convidava des d'aleshores tots els cristians a llegir i estudiar aquest informe amb esperit crític i d'obertura per poder emprendre el camí vers la plena unitat en previsió de la celebració d'enguany, en què es revisaria la Reforma, com van avançar en la trobada de Lund (Suècia) el papa Francesc i el bisbe Munib Yonan, president de la Confederació Luterana Mundial.

De l'explicació d'aquest document se n'encarregà a la pastora de l'Església Protestant de Renània, **Susanne Storck**, arribada d'Alemanya expressament. Exposà no sols els desafiaments globals del pensament reformador sinó que explicà, fil per randa, des de la perspectiva dels cinc imperatius ecumènics, els punts més conflictius del document, a saber, la justificació —i, aquí, aturà la

xerrada per demanar als assistents que debatessin cinc minuts “com retornar als homes l'autèntic sentit de culpa”—, l'eucaristia i els ministeris. Acabà desitjant que el debat fos fructífer d'acord amb el segon dels imperatius ecumènics que fa així: “Luterans i catòlics han de deixar-se transformar contínuament ells mateixos mitjançant trobades d'uns i altres i pel mutual testimoni de fe”. El debat també va ser molt participat i no deixà temps a cap descans.

La segona ponència del matí duia per títol "Les implicacions eclesials a les esglésies sorgides de la Reforma", i anava a càrrec del teòleg de l'Església Evangèlica Espanyola **Pere Zamora**. Començant per explicar els models eclesials del segle XVI, s'endinsà a detallar les causes de la diversificació protestant —i emprà i explicà el concepte de “denominacionisme”— per poder dibuixar un determinada unitat des d'una diversitat fructífera i acabà demanant-se per l'actualitat i el futur de la relació entre catòlics i protestants. Acceptà que l'escatologia és una de les qüestions febles del protestantisme, admeté que l'influx d'unes esglésies i altres encara deixa molt a desitjar i insinuà que la reforma luterana havia resultat un fracàs perquè no havia dut a terme totes les llavors que contenia en el seu si. Va concloure demanant-se pel caràcter crític de les escriptures en el si de les esglésies i per la capacitat d'aquestes de ser gestores d'unió. El debat durà fins passades les dues de la tarda.

Després del dinar de germanor, a quarts de quatre, hi va haver un interludi musical a càrrec de “Tres de vuit”, que van interpretar, a veus i guitarra, cançons dels Beatles, d'Eric Capton i l'Hallelujah de Leonard Cohen.

Javier Vitoria, prevere de la diòcesi de Bilbao, tancà les ponències amb una de ben polèmica: "La reforma en el debat eclesial, polític i cultural d'avui", avançant que ens explicaria una visió de Luter des de la visió de Jürgen Moltmann, "La reforma inacabada: problemas no resueltos", publicat a *Concilium* (núm. 370, Abril 2016) i del de la revista *Iglesia Viva* dedicat a la Reforma (núm. 271, 2017). Començà enquadrant-la com una sincera reforma de l'Església catòlica, per acabar amb el concepte d'església com a societat perfecta—només quan els prínceps alemanys expulsaren els bisbes hi hauria hagut veritable escissió i algun ho situen el 1530— i, com a tal, la considerà del tot fracassada: encara no s'ha aconseguit que l'Església sigui un significant de salvació per al món d'avui. El Vaticà II, que podia haver significat un nou començament reformador, un reinici de l'inici, segons Rahner, convertint-nos a una església que aprèn quan ensenya, rep quan dona i domina quan serveix, s'ha quedat en les escapces; avui, en compres d'eclesiologia caldria seguir parlant de jerarcològia, malgrat els signes profètics renovadors del papa Francesc. Per al ponent, avui encara l'Església no genera condicions perquè sigui un lloc de trobada amb Déu des de l'experiència humana. Més que de pecat individual caldria parlar del pecat estructural de l'Església, ja que els pecats dels seus individus han cristal·litzat en la seva estructura. Així, va poder enumerar un reguitzell escandalós de contradiccions de l'església d'avui, entre les quals clamen al cel el paper deixat a la dona o el tema del sacerdocí universal.

Acabada l'anàlisi eclesial, afrontà l'anàlisi política, i sobretot l'econòmica, incidint en la denúncia de Luter a la idolatria del diner (“Quan els diners cauen a la bacina per les indulgències, les ànimes no pugen al cel; creixen només el guany i la cobdícia”). El papa, en la seva opinió és clar: “L'economia mata”, ha dit. Però en les Escoles de negocis de l'Església se segueixen ensenyant els mecanismes hipotecaris, els de les apostes, els d'evasió fiscal... Si el nostre referent no són les

víctimes, els marginats de la terra, som encara a la captivitat babilònica? El tercer apartat de la seva intervenció tenia a veure amb la globalització i l'oposició eurocentrisme vers policentrisme cultural . Segons ell, malgrat la necessària obertura al futur, ens hem de fer conscients que els indigents d'aquest món són els tallafocs de l'esperança.

El debat obert es va haver de cloure perquè estava anunciada l'actuació de la Coral Audir, amb un cant de pregària final per cloure un congrés —una actuació molt aplaudida. Ara sols manca esperar veure encarnades en un llibre, com en les ocasions anteriors, les actes del Congrés.